

UNIEKE VISSERSKAART HERONTDEKT IN BLANKENBERGSE SCHOOL

Jan Seys

Jan Seys

Vlaams Instituut voor de Zee, VLIZ

Wandelaarkaai 7, 8400 Oostende

E-mail: jan.seys@vliz.be

Een zeldzame maritieme kaart van de Vlaamse Banken bleek al decennia lang - onzichtbaar voor de buitenwereld - aan één van de muren te prijken van het St-Pieterscollege te Blankenberge. De mansgrote kaart, in 1890 op doek geschilderd ten behoeve van het Blankenbergse visserijonderwijs, verhuisde in 1951 bij de sluiting van de school naar het huidige St-Pieterscollege. De kaart is niet alleen esthetisch een pareltje, 40% van de erop voorkomende toponiemen van zandbanken en geulen blijken uniek te zijn. Eén naam van een zandbank, de Lodewijkbank, heeft alvast zijn weg gevonden naar de moderne zeekaarten en zal vanaf 2012 de tot nu toe niet benoemde 'Bank zonder naam' vervangen.

Groot was de verwondering en bewondering toen het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) - na een tip - voor het eerst de "Zeekaart der Visscherij van Blankenberge" mocht aanschouwen in de gangen van het St-Pieterscollege (Weststraat 86, Blankenberge, fig. 1). De op doek geschilderde kaart van de Vlaamse Banken is tussen 1890 en 1900 door E.H. G. Carlier aangemaakt ten behoeve van het plaatselijke visserijonderwijs. Ze diende om - in miniatuurversie - de vissers in opleiding wegwijs te maken tussen de vele zandbanken en geulen die onze Noordzee rijk zijn. De heer Carlier, tevens onderpastoor in de Blankenbergse St-Rochuskerk en eerste directeur van de visserijschool (1890-1951), baseerde zich voor de kaart op Engelse zeekaarten en op mondiale overlevering vanuit de visserijwereld, onder meer via Joseph Ponjaert, leraar-visser.

De kaart is niet alleen een historisch pronkstuk, het heeft ook een hoge esthetische waarde, met de circa 90 benoemde zandbanken en geulen ingekleurd in schakeringen van geel, bruin en grijs. Veertig procent van deze toponiemen blijken overigens uniek en zijn, noch op de huidige, noch op oudere zeekaarten terug te vinden. Vreemde namen als Blaregeule, Alteverrebank, Kwade grond of Plateput verwijzen ongetwijfeld naar ervaringen die de vissers destijds met de bank of geul hadden. Eén zandbanknaam, Lodewijkbank (fig. 2), heeft intussen ook al zijn weg

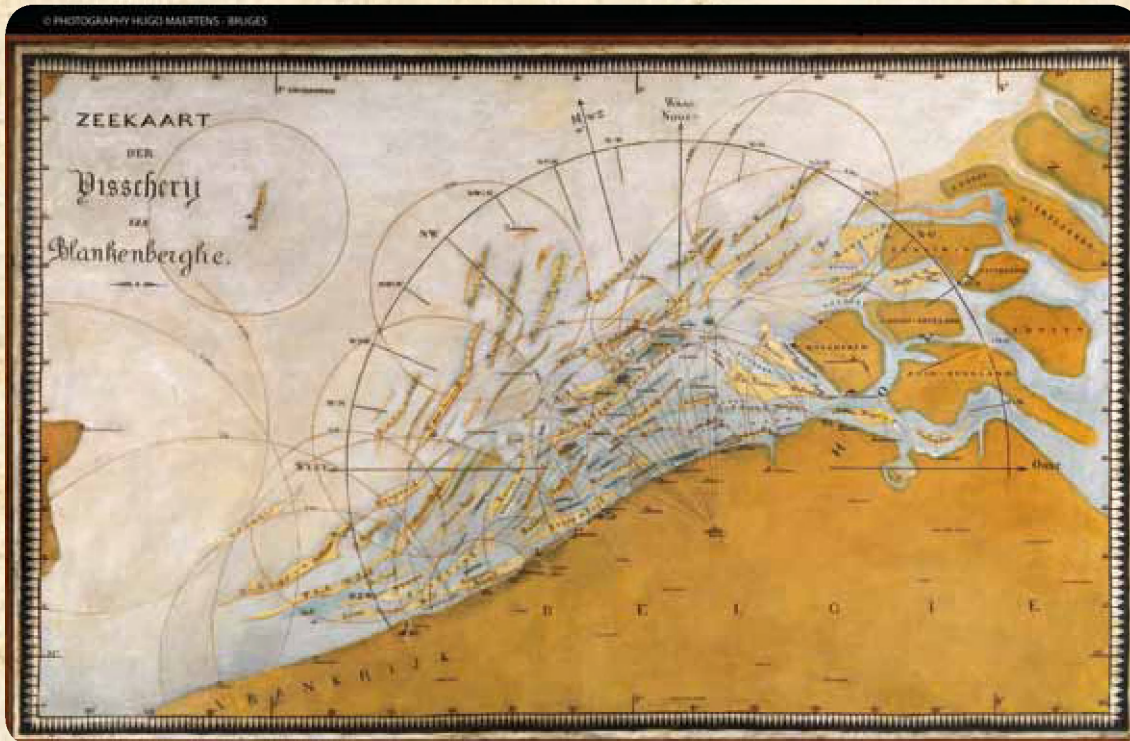

Fig. 1 De "Zeekaart der Visscherij van Blankenberge" (ca. 1900), patrimonium van het Sint-Pieterscollege en de Sint-Jozefshandelsschool te Blankenberge.

gevonden naar de moderne zeekaarten. Vanaf 2012 zal dit toponiem – na eerder gunstig advies van de Internationale Hydrografische Organisatie (IHO) – de plaats innemen van de tot nu toe niet benoemde ondiepte 'Bank zonder naam' en aldus in eer worden hersteld. Op deze zandbank bouwt Northwind NV binnenkort windmolens.

Op 18 november 2011 vond in het Stadhuis van Blankenberge een onthullingsmoment plaats van de "Zeekaart der Visscherij van Blankenberge". Het stadsbestuur, het St-Pieterscollege/St-Jozefshandelsschool en het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) stelden er de kaart voor in al zijn aspecten. Een reproductie van de kaart en place-mats t.b.v. Blankenbergse horecauitbaters zijn geproduceerd.

Fig. 2 Detail van de Blankenbergse visserskaart: de Lodewijkbank.